

Slovenski dom

Štev. 7

V Ljubljani, v ponedeljek, 11. januarja 1943-XXI

Leto VIII.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega
Izobra Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano

Uredništvo in oprava: Kopitarjeva 6 Ljubljana
Redazione Amministrazione: Kopitarjeva 6 Ljubljana

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provincia italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano

Bollettino no. 960

IncurSIONI aeree contro i porti nordafricani

Il Quartiere Generale delle Forze Armate comunica:

Le condizioni atmosferiche nuovamente peggiorate hanno ostacolato l'attività operativa sui fronti dell'Africa settentrionale.

Sono stati affacciate bombardati dalla nostra aviazione l'aerodromo di Maison Blanche ed i porti di Bougie e di Algeri; in quest'ultimo divampavano incendi di vaste proporzioni. Ammassamenti di truppe e di automezzi venivano pure attaccati con buon risultato nella regione tunisina da aerei germanici che incendiavano e distruggevano numerosi veicoli.

Due apparecchi nemici risultano abbattuti da nostri cacciatori. Non ha fatto ritorno dalle operazioni di guerra della giornata un nostro velivolo.

Vojno poročilo št. 960

Letalski napadi na severno-afriška pristanišča

Italijansko uradno vojno poročilo št. 960 pravi:

Ker se je vreme poslabšalo, je to oviralo operativne nastope na bojiščih v severni Afriki.

Naše letalstvo je uspešno bombardiralo letališče Maison Blanche ter pristanišči Bougie in Alžir. V tej luki so divjali obsežni požari.

Nemška letala so v tunizijski pokrajini tudi z dobrim uspehom napadala zbirališča čet in avtomobilskih vozil. Zažgala in uničila so številna vozila.

Kaže, da so naši lovci zbili 2 nasprotnikovi letali. Eno naše letalo se ni vrnilo iz vojnih nastopov tega dne.

Nov udarec angleškemu brodogradu

13 petrolejskih ladij s skupno 124.000 ton potopljenih, tri druge torpedirane — Sovjetski napadi na vseh bojiščih odbili — V Libiji uspešno delovanje nemških in italijanskih letal

Hitlerjev glavni stan, 11. januarja. Nemško vrhovno poveljstvo je včeraj objavilo tole posebno vojno poročilo:

Delovanje skupine nemških podmornic proti skupini nasprotnih ladij, ki je plula od Trinidada proti Gibraltarju, je rodilo velik uspeh.

Skupina ladij je bila silno zastražena. Sestavljale so jo izključno samo velike petrolejske ladje, ki naj bi prepeljale gorivo v Severno Afriko.

V hudih bojih je bilo 13 ladij s skupno 124.000 ton potopljenih, tri druge pa torpedirane. Skupina ladij je bila docela uničena.

Izguba pomeni hud udarec angleški in ameriški strategiji v Severni Afriki.

Hitlerjev glavni stan, 11. januarja. Nemško vrhovno poveljstvo je včeraj objavilo tole uradno vojno poročilo:

Med Kavkazom in Donom, pri Stalingradu in na področju Dona trajajo hudi boji dalje. Trdovratno napadajoče sovjetske čete so bile povsod odbite. Nemške čete, ki so na raznih mestih prešle v protinapad, so prizadele nasprotniku hude kr-

vave izgube in uničile mnogo vojnih potrebščin. Neka sovjetska skupina sil, ki je bila obkoljena, je bila popolnoma uničena. Razdejanih je bilo 12 oklepnikov. Bojna letala in letala za bližnje poletje so z uspehom posegala v obrambne borbe ter razpršila sovjetsko konjenico in motorizirane oddelke ter razbila izhodiščne postojanke.

Nemški napadalni oddelki so severnozahodno od Slivnega zavzeli v znatni širini sovjetsko črto. Pri tem je bilo razdejanih večje število bojnih postojank in so bile popolnoma uničene tudi njihove posadke.

Oporišče Velike Luki se drži vztrajno proti silnim sovjetskim napadom.

Z brezobzirno uporabo ljudi in velikih vojnih sredstev nadaljujejo sovjetske čete jugovzhodno od Ilmenskega jezera svoje napade. Po uničenju 21 oklepnikov je nasprotnik obležal pod uničujočim obrambnim ognjem.

Bombardiranje mesta in pristanišča Murmanska se je nadaljevalo po načrtu. Pri tem so nastali obsežni požari in je bila hudo poškodovana neka trgovska ladja.

Z afriškega bojišča so poročali včeraj samo o neznatnem bojnem delovanju. V Libiji so nemška in italijanska letala za bližnje poletje uničila številna angleška bojna in motorna vozila. Nemški lovci so sestrelili nad severno Afriko 21 angleških letal, protiletalsko topništvo pa dve.

Angleška letala so preteklo noč napadla več krajev v zahodni Nemčiji. Prebivalstvo je imelo izgube. Sestreljenih je bilo šest letal.

Nemška brza bojna letala so včeraj podnevi nadaljevala svoje napade na južno Anglijo.

Berlin, 11. januarja, s. Obrambna bitka na južnem odseku vzhodnega bojišča divja z nezmanjšano besnostjo. Vsi sovjetski napadi so bili zavrnjeni. V teh bojih in po nemških protinapadih je je bilo uničenih 26 sovjetskih oklepnikov. Pehotni in oklepni oddelki so s sodelovanjem nemških letalskih sil preganili nasprotnika iz raznih krajev ter na nekem odseku uničili sovjetski polk. V Stalingradu krajevno delovanje oglednikov in uničevalnih oddelkov. Nemški lovci so brez izgube sestrelili 12 sovjetskih strojev.

Na srednjem odseku vzhodnega bojišča so napadalni oddelki neke pehotne divizije izvojevali 75 sovjetskih utrjenih postojank ter uničili močne skupine branilcev. Posadka v Velikih Lukih se je tudi včeraj junsko branila pred silnimi sovjetskimi napadi. Ponovni sovjetski napadi jugovzhodno od Ilmenskega jezera so po hudih bojih spodleteli. Rusi so izgubili 17 oklepnikov. Obkoljena skupina sovjetskih sil je včeraj ponoči skušala predreti obroč, a njena namera se ni posrečila in je pri tem imela zelo krvave izgube.

Na bojišču ob Lednem morju so nemška letala nadaljevala napade na železniške naprave v Murmansku. V letalskih dvobojih je bilo sestreljenih 8 sovjetskih strojev. Nemci pa niso utrpeli nobene izgube.

V Severni Afriki ni prišlo do pomembnejših dogodkov zaradi slabega vremena. Nemška letala so bombardirala taborišča in motorizirane sile. Angleška letala so kasno popoldne včeraj napadla zahodno Nemčijo. Civilno prebivalstvo je imelo izgube. Pet angleških letal je bilo sestreljenih, tri druga pa so bila zbita podnevi nad obalami Rokava.

Kakor je bilo že objavljeno v posebnem vojnem poročilu so nemške podmornice napadle nasprotno letalsko skupino, ki je plula od Trinidada proti Gibraltarju, ter pri tem imele velik uspeh. V sprempljavi so plule same petrolejske ladje, ki so bile silno močno zaščiteni, in so prevzale gorivo v Severno Afriko. V hudih bojih je bilo potopljenih 13 petrolejskih ladij s skupno 124.000 tonami, tri druge pa so bile torpedirane. Ladijska sprempljava je bila popolnoma uničena. Izguba toliko goriva pomeni za angleško in ameriško strategijo v Severni Afriki hud udarec.

Nanking napovedal vojno Ameriki in Angliji

Veliko navdušenje po vsej Vzhodni Aziji

Tokio, 11. jan. s. Bivši ministrski predsednik Konoje je govoril o vojni napovedi nacionalne Kitajske Angliji in Ameriki ter dejal, da se s to izjavo in z odpovedjo pravic tujcev na kitajskem ozemlju uresničujeta veliki ideali Sunjatsena, za Japonsko pa ta izjava pomeni potrdilo pravega duha cesarskega reskripta z dne 12. decembra 1941.

Iz vseh prestolnic vzhodne Azije prihajajo navdušeni odmevi oblasti in ljudstev, ki pozdravljajo zgodovinsko odločitev Vančingvejske Kitajske, da se je zdaj dejansko postavila ob stran Japonske. Iz Sanghaja, Manile, Sonana in drugih mest poročajo o velikih rodoljubnih manifestacijah za nankinško in tokijsko vlado. Ministrski predsednik Tojo je mnogo zastopnikov oblasti in vladarjev vzhodne Azije, ki so mu izrazili živo zadovoljstvo, da je nacionalna Kitajska stopila v vojno ob strani Japonske, s čimer se bodo skupne sile močno okrepile, tako da bodo hitreje dosegli cilje za skupno zmago.

Obvestilo o nankinški vojni napovedi Ameriki in Angliji

Nanking, 11. januarja, s. Poročajo, da je narodna kitajska vlada takoj po napovedi vojne Združenim državam in Veliki Britaniji uradno obvestila Japonsko, Mandžukuo, Italijo, Nemčijo ter druge prijateljske narode. Vsi ti narodi so bili obveščeni po njihovih diplomatskih zastopnikih v Nankingu. Narodna kitajska vlada je vrh tega uradno obvestila svoje zastopnike v tujini o vojni napovedi, da bi jo sporočili vladam, pri katerih zastopajo nankinško vlado.

Avstralske pritožbe zaradi Anglije in Amerike

Lizbona, 11. januarja, s. Iz Washingtona poročajo, da želi avstralski ministrski predsednik Curtiz ob svojem obisku v Ameriki sam razložiti Rooseveltu težavni vojaški položaj na Tihem morju, ki Avstralijo najbolj zanima. Kakor pišejo listi, se je avstralska vlada znova pritožila, zakaj ji Združene ameriške države niso poslate zadosti pomoči in zakaj Angliji in Amerikanci pripisujejo temu vojnemu področju postranski pomen ter s tem omočajo Japoncem, da imajo pobudo v svojih rokah. Listi poleg drugega tudi opominjajo zaveznike, da se na Tihem morju bore proti eni največjih sil na svetu.

Rastoče nezaupanje Anglije in Amerike do Sovjetov in njihovih vojnih ciljev

Rim, 11. jan. s. Uganka Sovjetske Rusije moti spanje zaveznikov tako zelo, da vzbuja v njih celo strah pred tem, da bi vojno dobili. Znani angleški šovinist Wickham Steed, ki ga komunistična nevarnost skrbi, ugotavlja v mesečniku »Contemporary Review«, da so sovjetska uganka angleškimi politikom in pridobitnikom vedno bolj otežuje vprašanje o koncu. Nič ne zna te uganke razvozlati. Uganka postaja toliko bolj vznemirljiva, ako pomislimo, da bi Rusija ob koncu vojne, če bo imela tako velike sile in pa odločno vodstvo, utegnila svoj vpliv razširiti precej čez lastne meje. Hudo je to, da najbrž ni možnosti, kako izogniti se takemu polomu.

Ameriški tednik »Life« piše, da ameriško obdobjanje za sovjetske nastope ponehava in sicer iz različnih vzrokov. Med njimi je na prvem mestu globoko nezaupanje, ki ga Združene države čutiljo do komunizma. Z ruske strani so večkrat zagotovili, da je to nezaupanje neutemeljeno, ker

Sovjetska zveza v resnici ni komunistična. Vsekakor tako izjave niso rodile nič učinka, ker podtalno rovarjenje ameriškega komunizma, ki je v službi Moskve, slehernika prepričuje o nasprotnem.

Strah pred komunizmom ter nezaupanje do njega sta v prvo vrsto političnih razprav postavila tole vprašanje: Ali ne bo morda treba s sovjetsko Zvezo pri pogajanjih za mir sestati za rdečo mizo? Če bi bilo tako, ali ne bo potem Stalin pravi poglavar mirovnih pogajanj. Kaj ima Stalin povedati glede ameriških mirovnih ciljev? Zadržno jih ne bo odobral, temveč bo Združene države drazil z lastnimi načrti, ki jih bo poskusil uveljaviti. Ali je še pot, da se izognemo tej nevarnosti? Amerikanci morajo pokazati, da so v vsakem oziru kos Sovjetski Rusiji. Zaradi tega potrebujejo bolj kakor kdaj sposobnih generalov, hrabrih vojakov ter spretnega vojnega vodstva v Washingtonu.

Amerika se hoče polastiti bogastva Srednje in Južne Amerike

Rim, 11. januarja, s. Ameriška vlada je sklenila ustanoviti razna središča za nadzor in oskrbo v srednje- in južnoameriških državah. Po poročilih so prvo tako središče ustvarili v Boliviji, kjer so bogata ležišča cina, ki zanimajo ameriške denarne mogote. Druga središča bodo ustanovljena v Čileju, kjer so izdatni bakreni rudniki z zalogami tungstena in volframa, ki ameriško bogataše prav tako mikajo. V Mehiki merijo na ležišča srebra in petroleja, v Peruju na ležišča raznih kovin, v Braziliji pa na veliko zakladnico gumija. Temu nadzoru se bosta Columbia in Venezuela le težko ognili, ker sta obe deželi zelo bogati rudniki in goriva.

Italijanski rojaki iz Vzhodne Afrike dospeli v Trieste

Trieste, 11. januarja, s. Včeraj zjutraj po deveti uri sta pripluli v pristanišče motorna ladja »Vulcania« in »Saturnia«, ki sta imeli na krovu italijanske rojake iz pokrajin Trieste, Gorizia, Udine, Fiume, Pola in Zara. Ti so dospeli iz italijanske Severne Afrike. Pozdravile so jih mestne oblasti pod vodstvom načelnika, zveznega tajnika in zastopnika ministrstva za italijansko Severno Afriko ter strankine organizacije. Ženski fašij v Triesteju in razne mestne ustanove so jim takoj skrbno postregle s toplimi piščami in okrepili. Počasni se je izkrcalo okrog 100 družin večinoma ženske in otroci, ki jih je množica meščanov, raz-

vrščena ob pomolu, vneto pozdravljala. Z »Vulcanio« je dospel tudi nemški konzularni zbor iz vzhodne Afrike z nemškimi generalnim konzulom dr. Stromom na čelu. Nemške tovariše so sprejeli poslaniški svetnik Doerntenbach, nemški generalni konzul v Triesteju Von Druffel, uradnik nemškega zunanjeja ministrstva in voditelj krajevnega nacionalsocialističnega odseka. Italijanski rojaki iz pokrajin Gorizie, Udine, Fiume, Pola in Zara so se odpeljali v svoje kraje. Osebe nemškega poslanstva, ki so mu dali na razpolago poseben vlak, se bo s posebnim vlakom danes odpeljalo v München.

Vzroki za zavezniške politične in vojaške težave v Tuniziji

Buenos Aires, 11. januarja, s. Ameriška lista »New York World Telegram« in »New York Herald Tribune« se bavita z vojaškim položajem v Tuniziji in pišeta, da je ameriški ekspedicijski zbor sestavljen iz neveščih vojakov in da bodo Amerikanci morali prestatiti še mnogo trdih preskušanj, preden bodo tako skušeni kakor je njihov sovrznik. Če se bodo vsi tega zavedali, se bodo ognili razočaranjem, ki še čakajo največje optimiste. Lista pripominjata, da bo leto 1943 krvavo in suho ter da bo treba še bolj zategniti pasove, številke o izgubah pa bodo najbrž še večje. V Washingtonu izjavljajo, da ni treba, da bi leto 1943 moralo nujno biti temno. Mnogi mislijo, da bo mnenje, ki ga je Roosevelt povedal zasebno, namreč da bo leto 1944 leto zmage, verjetno ena največjih utvar.

Lizbona, 11. januarja, s. Londoni list »News Chronicle« ponatiskuje iz zadnje številke revije »Spectator« besede njenega vojnega strokovnjaka, ki je zapisal: »Nobene izrpnne razlage še ni bilo doslej o naših pripravah, zaradi katere bi bilo sovražniku potrebno zbrati velike sile v Tuniziji. Razgovori o vremenu niso nobena razlaga, temveč opravičevanje,« nadaljuje Cummings. Glede na to stavlja »strategične« in »Spectatorje« tole zagonetno pripombo: »Ne bi se začudili, če bi bilo za vsa stvarjo še nekaj drugega, kar ovira zaveznike v Severni Afriki.« Lahko si mislimo, kaj »Spectator« s tem misli. Eno najtežjih vprašanj, o katerih razpravljajo v Angliji in v Ameriki, so dogodki v Tuniziji. Razprave se bodo nadaljevale vse dotlej, dokler bo general Eisenhower vzdrževal v zavezniškem glavnem stanu tako strog cenzuro, cenzuro, ki je tako jalova in nekoristna in že sama po sebi razlog za nadaljnje domneve. Glede tega, kar zadeva vojskovanje, ni mogoče imeti kakšnih pridržkov osebnega značaja. Če je zavezniško poveljstvo v Severni Afriki neučinkovito in nezado-

voljivo iz kakšnih drugih nagibov, ga je treba brez odlašanja zamenjati. Ob novem zasedanju angleške poslanske zbornice bodo poslanci zahtevali od Churchill, naj jim kaj pove o tem življenjsko važnem vojnem področju. Očitno je, da imajo Amerikanci v Severni Afriki pobudo na vojaškem in na političnem področju. Britanska vlada pa se ne more odreči odgovornosti sprito ogromnih množic vojaštva in britanskega vojnega blaga, ki jih ima na tem področju.

Ameriški upi in prerokbe glede konca sedanje vojne

Stockholm, 11. jan. s. Na tiskovnem posvetu v Beli hiši so časniki vprašali predsednika Roosevelta za pojasnila o zadnji poslanici, ki jo je dal zbornici. Na vprašanje nekoga, če je predsednik res mislil trditi, da je zavezniško zmago treba pričakovati še med trajanjem sedanje zbornice, to je najkasneje v letu 1944, se je Roosevelt pokazal manj gotovega in je odgovoril: »To je samo moje upanje.«

Admiral Stark, vrhovni poveljnik ameriške mornarice, je v nekem razgovoru posvaril ameriško ljudstvo, naj se ne udaja pretiranemu optimizmu. Dejal je: »Pred sabo imamo še dolg in težak hud boj. Da bo Os tepena, to samo upamo,

a dozdej še nič ne dokazuje, da se bo to tudi zgodilo. Vsekakor te vojne ne bomo dobili, dokler ne bomo uničili hitlerjanstva in prav vsega japonskega vojnega stroja. Osne podmornice so za zaveznike še naprej najhujša nevarnost. Te podmornice imajo izredno napadalno silo. Niti za trenutek ne dvomimo, da Os misli s njimi prekriti zavezniške načrte.«

Admiral Stark je dejal, da je v popolnem nasprotju z drugimi vojaškimi in političnimi zavezniškimi prvaki, ki so zlom Os prerokovali za leto. Ti prvaki so slabo razumeli Rooseveltovo poslanico zbornici. Roosevelt ni hotel nič prerokovati, temveč samo izreči upanje.

Novi španski poslanik o sodelovanju z Italijo

Madrid, 11. januarja, s. Novi španski poslanik pri Kvirinalu Fernandez Cussta je tisku izjavil, da je vesel, da je prišel v Rim in tam zastopal svojo domovino. Dejal je, da je prepričan, da bo razvil uspešno sodelovanje med obema narodoma, ki ju združujejo mnoge zgodovinske in kulturne vezi ter tesno bratstvo v orožju.

Vesti 11. januarja

Armadni general Grazioli je v Rimu v petek imel začetno predavanje o sedanjih afrikanških vprašanjih. To je bilo prvo predavanje iz vrste, ki jo prireja fašistovski zavezniki za italijansko Afriko. General Grazioli je razpravljalo o italijanskem vojaškem izročilu na afriških tleh in o usodni nujnosti, ki sili Italijo na drugi breg njenega morja.

Po poročilih iz Stockholma je angleška podmornica ob norveški obali potopila 16.400 tonsko švedsko petrolejsko ladjo in 7.700 tonsko motorno ladjo, ki sta pluli v Južno Ameriko. Posadki sta se rešili.

V Budimpešti je začela z delom mešana nemško-madžarska komisija, ki jo določa trgovska pogodba med tema državama. Sprejela je važne sklepe glede trgovske izmenjave in glede količin blaga, ki ga bosta Madžarska in Nemčija poslali druga drugi.

Uprava nemških državnih železnic je leta 1937 imela pod svojim nadzorstvom 34.500 km železniških prog, ob koncu leta 1942 pa 171.000 km prog. V to število so vštete češke, belgijske in francoske železnice. Na teh progah je bilo 1.700.000 uslužbencev.

Objava ameriške »Bela knjige« o vzrokih sedanje vojne je vzbudila v ameriški javnosti veliko prerokanj. Voditelj republikanske stranke senator Vandenberg je dejal, da »Bela knjiga« dokazuje nesposobnost vojaškega poveljstva ob japonskem napadu na Pearl Harbour. Treba bi bilo sklicati vojno sodišče, da ugotovi, kdo je za to odgovoren. Drugi republikanski prvaki trdijo, da »Bela knjiga« kaže, da je odgovornost vojnega in mornariškega ministra za vse te dogodke dosti večja, kakor pa se je zdelo poprej.

Španska vlada je pod predsedstvom generala Franca imela sejo o proračunu.

Angleško pomorsko noveljstvo poroča, da se podmornica »Utmoste« ni vrnila v oporišče. Imela je 730 ton.

Tajnik ameriške demokratske stranke Flynn je bil imenovan za Rooseveltovega osebnega zastopnika v Avstraliji.

Nova upravna razdelitev na Sp. Štajerskem

Zanimivi podatki iz knjige W. Sattlerja in iz koledarja za Sp. Štajersko

V koledarju za Spodnje Štajersko in v knjigi Walterja Sattlerja najdemo zanimive podatke o življenju na Spodnjem Štajerskem po priključitvi k velikemu Reichu. Po teh podatkih lahko vidimo, da je sedanja teritorialna razdelitev Spodnjega Štajerskega s priključenimi deli Ljubljanske oblasti oziroma Kranjske od jeseni leta 1941. v mnogem drugačna od tedanje jugoslovanske.

Pod upravo šefa civilne uprave za Sp. Štajersko spada ozemlje, ki meji na severu je ostala stara meja. Na severozahodu meji Sp. Štajersko na Madžarsko, ki je pridobila vse Prekmurje z izjemo 4 občin ob zapadni prekmurski meji, ki so bile priključene Sp. Štajerski in sicer Ocinje, Kramarovi, Fikšinci in Naskova. Madžarski je pripadalo tudi celotno Medžurje, ki se je povečalo za občino Razkrižje in Strigovo, ki sta prej pripadala ljubljanskemu okraju.

Meja proti Hrvaški teče po bivši banovinski meji razen v dveh krajih. Od varaždinskega okraja je bil priključen južno od Ormoža na desnem bregu ležeči Dolnji Zavrč, dočim je od brežiškega okraja odpadel del občine Velika dolina. Na jugu meji Štajersko deloma na Hrvaško (občina Velika dolina, Catež in Cerklje ob Krki), po večini pa na Ljubljansko pokrajino z obmejnimi občinami Leskovec, Reka, Bužka, Boštanj in St. Janž, ter z mejno občino Dole pri Litiji. Na zapadu meji Štajerska na Koroško tako, da ji od bivšega litijskega okraja pripadajo obmejne občine Polstnik in Zagorje. Dalje poteka meja po bivši kranjsko-štajerski meji in štajersko-koroški meji tako, da so pri Štajerski Trojano, odpadla pa je vsa Meziška dolina, ki je priključena z Dravogradom Koroški. Sedanje področje Spodnje Štajerske obsega 6.800 kv. kilometrov. Od tega odpade na bivšo Kranjsko 750 kv. km. Na tem področju je bilo od leta 1931. nastelih 562.000 prebivalcev, po zadnjem ljudskem štetju leta 1941. pa 523.054. Pri štetju 10. oktobra 1941. pa se ni bilo šteto naseljeno prebivalstvo v občinah vzdolž Save in Sotle, zato so rezultati nižji.

Nova upravna razdelitev je bila izvršena jeseni 1941. na ta način, da so osnovali okrožja (Kreise), katerih je šest: Maribor mesto, mariborska okolica, Ptuj, Celje, Trbovlje, Brežice, dočim je ljubljanski okraj ostal zase in bo priključen radoniskemu okrožju. Zaradi nove upravne razdelitve so prenehala vsa okrajna poglavarstva razen ljubljanskega, njihova ozemlja pa so bila razdeljena na razna okrožja, pa tudi deli, kakor n. pr. dravogradski okraj, katerega so razdelili na Koroško in mariborsko okrožje, slovenješki pa na celjsko in mariborsko okrožje. Maribor mesto tvori okrožje zase. Konjski okraj je priključen mariborskemu, gornještajerski pa celjskemu okrožju. Laški okraj ne obstoja več in sta prišli občini Laško in Rimske Toplice v celjsko okrožje, dočim je ves ostali del prešel v trboveljsko okrožje, kamor so priključeni tudi deli litijskega in krškega okrožja. Mestno mariborsko okrožje (Stadtkreis) se je po novi upravni razdelitvi povečalo z ozemli nekaterih občin: Studenci, Pobrežje, Dadvanje, Kamnico, Košaki, Hoče in Limbuš. Mestna površina se je povečala na 110 kv. km. Po novem štetju so v tem predelu nasteli lani 71.440 ljudi, dočim jih je bilo leta 1931. 33.131. Ozemlje celjske mestne občine je ostalo nespremenjeno, število prebivalstva mesta Ptuja pa se zaradi priključitve okolice zvišalo od 6.849 na okroglo 11.000 duš.

Največ prebivalstva ima celjsko okrožje, ki šteje 143.410 duš, nato mariborsko (okolica) 114.178, potem ptujsko s 107.107 dušami, Maribor-mesto 71.440, ljubljanski okraj 39.971, trboveljsko 39.417, brežiško pa 27.443. Številke v brežiškem in trbo-

veljskem okrožju pa so se že zvišale zaradi naselitve priseljencev.

Zanimivo je, da se je število prebivalstva v občinah posameznih okrožij, zlasti takih, kjer so življenjske prilike boljše, tudi povečalo. Tako se je n. pr. število prebivalstva v Marembergu pri Mariboru zvišalo od 2.133 na 2.332, v Slovenjem Gradcu od 4.179 na 4.478, v Mislinju od 3.793 na 4.146, v Vitanju od 3.226 na 3.466, v Oplotnici od 3.779 na 4.004, v Slovenski Bistrici od 5.583 na 6.447, v Laporju od 1.797 na 3.040, pri Sv. Lovrencu na Pohorju od 2.888 na 3.308, v Selnici ob Dravi od 3.326 na 3.446, v Svecini od 1.452 na 1.555, na Zg. Kuničevski od 1.300 na 1.739, v Pensoici od 1.773 na 2.176, v Ljutomeru od 5.526 na 5.574, v Mali Nedelji od 2.600 na 2.813, v Ormožu od 3.278 na 3.800, v Gornjem gradu od 3.805 na 3.963, v Ljubnem od 2.768 na 2.845, v Rečici ob Savinji od 3.689 na 4.052, v Šoštanju od 6.580 na 6.879, v Mozirju od 2.886 na 2.987, v Celju od 17.154 na 18.190, v St. Pavlu pri Preboldu od 5.033 na 5.326, v Zalcu od 3.591 na 3.650, v Vojniku pa od 3.833 na 3.574, na Teharjih od 4.443 na 4.991, v Laškem od 9.243 na 10.841, v Ponikvi od 2.154 na 2.502, v Rogatecu od 3.455 na 3.669, v Rogški Slatini od 6.014 na 6.850, v Trbovljah od 13.343 na 13.974, v Hrastniku od 7.004 na 7.559, v Sevnici od 2.862 na 3.110, v Zabukovju od 1.727 na 1.809, na Blanci od 3.211 na 3.558, v Senovem od 3.425 na 3.775, v Ravnehburgu od 1.732 na 1.916, na Planini nad Sevnico od 2.690 na 3.290, v Sromljah od 947 na 1.310, v Pišecah od 1.601 na 1.809. V nekaterih, zlasti pasivnejših krajih pa je število prebivalstva padlo. Tako je n. pr. v Kozjem padlo od 2.260 na 1.841, v Podčetrtku od 2.363 na 2.302, v St. Jurju pri Celju od 6.151 na 6.008. V občini Škofja vas pri Celju se je število prebivalstva povečalo od 3.202 na 4.146, v Vojniku pa znižalo od 3.833 na 3.574, v Smartnovu v Rožni dolini pa od 1.385 na 1.319.

Po teh podatkih lahko vidimo, da je življenje na Sp. Štajerskem urejeno po gospodarskih prilikah in da so pri upravni razdelitvi nemške oblasti gledale zlasti na to, da pravilno in praktično razdelje posamezne dele v upravna območja.

Kaj pove zemljiška knjiga za leto 1942?

Dostikrat pove zemljiška knjiga kako na videz, sicer malenkostno, toda za sedanje prilike v gospodarstvu in finančnem velenjačno zanimivo. Zanimivo je med drugim, da so bile v drugi polovici lanskega leta tako imenovane realne eksekucije zelo redke. Uvedeno je bilo za mnoge nepremičnine dražbeno postopanje, toda dejansko do dražbe nepremičnin ni prišlo, ker so dolžniki še pravočasno rešili svoje posestvo pred bobnom in katastrofo. Upanki naraščajo predlagajo proti lastnikom nepremičnin, ki jim dolgujejo kake zneske, realno eksekucijo, s katero se upnik vključi na njih posestvo. Takih vključb je bilo lani decembra 19 za celotni zahtevek 364.354 lir. Prav značilno je bilo dalje, da je bil s priložno osnovo zastavne pravice vključen na neko posestvo, ležeče v kat. občini Lanišče neki advokatski ekspenzar ali honorar za malenkosten znesek 100 bivših din ali v sedanji valutni 38 lir. Nrasli pa so tudi primerni stroški za ta bagatelni znesek. Prava primerka kaže, da se nekateri kmetje bore za svoj obstanek, da so nekateri kmetje postali brezbrizni. Drugi kmetje pa se skušajo rešiti vseh bremen, kar dokazuje zlasti dejstvo, da

Spravna pobožnost za bogoskrunstvo v Ajdovcu

Liubljana, 11. januarja.

Včeraj popoldne ob 5 je bila v stolnici spravna pobožnost za bogoskrunstvo Naisveteljšega v Ajdovcu, kjer so partizani namenoma in naravnost očitno oskrnili cerkev, požgali glavni oltar, v katerem so pustili zgoreti tudi Naisvetelše.

Iz vrst vernikov samih je prišla želja, da se za zadoščenje tega bogoskrunstva priredi spravna pobožnost. Te večeršnje pobožnosti se je udeležilo izredno mnogo vernikov, ki so napolnili stolnico. Pobožnost se je pričela z nagovorom a. škofa dr. Gregorija Rožmana. Prevzišeni je obsodil dejanje bogokletnikov, ki so namenoma in naravnost načrtno onečastili hišo božjo in jo požgali z Naisvetelšim. Da so to storili namenoma in načrtno, dokazuje dejstvo, da niso dovolili domačemu župniku, ki jih je prosil, da bi odnesel Naisvetelše iz goreče cerkve. Glavni oltar so celo polili z bencinom, tako da so s tem delanjem naravnost manifestirali bogokletstvo. Za tako bogoskrunstvo je verno ljudstvo zadoščevalo z molitvijo.

Po meditaciji je ljudstvo molilo sv. rožni vence, nato so bile pete Itanije Presv. Srca Jezusovega s posvetilno molitvijo.

Partizani požgali cerkev na Lužarjih

Prispelo je poročilo o novem bartlamskem bogoskrunstvu na Lužarjih, kjer so požgali cerkev in mežnarijo. Svoje dejanje opravičujejo, da so se bali, da bi cerkev zasedli belci. To pa je le izgovor, ker hočejo na ta način pomiriti ljudstvo, ki se zgraža nad onečastjevanji cerkva, svetinj našega ljudstva.

Poročilo Visokega komisarja komisarijem okrajnih glavarstev

Visoki komisar je podal poročilo komisarijem okrajnih glavarstev v Ljubljanski pokrajini in vladni palači.

Navzoč so bili viceprefekt dr. David, šef kabineta dr. Bisla, načelnik računovodstva, nadzornik tehničnih služb, ravnatelj prehranjevalnega zavoda, predsednik pokrajinskega podpornega urada, komandant godne milice, strokovnjak borze za delo, pokrajinski zdravnik in drugi uradniki Visokega komisariata.

Podrobno so obravnavali politični, gospodarski in socialni položaj v pokrajini in o teh zadevah so poročali komisari okrajnih glavarstev.

Visoki komisar se je vrh tega zlasti zanimal za položaj po občinah ter za poslovanje predmetnih ustanov za prehrano. Zanimal se je tudi za podporni in zdravstveni položaj.

Obravnavalo so tudi razna vprašanja, ki zadevajo delo namestitvenih uradov.

Ekscelencja Grazioli je nazadnje dal navodila za rešitev raznih vprašanj, ki so mu bila predložena, ter smernice za delo, ki ga bo treba opravljati na vseh življenjskih področjih v pokrajini.

Poročilo se je zaključilo s pozdravom Vlada rju in Duceju.

»Prima linea« št. 10

Izšla je deseta številka tedenskega glasila Zveze borbenih fašistov v Ljubljani. V uvodniku »Controllo lo stesso nemico« poveljuje svetto in zmagovito pot, ki jo prehodi fašistična Italija od 8. 1. 1925 do 8. 1. 1943 pod vodstvom svojega Duceja. To pol spremeni same svetle točke številnih zaporednih zmag, notranje preureditve in vsestranske razmahne ter močna strnjeno vsega ljudstva, ki bo z Ducejem na čelu nadaljevalo započeto revolucionarno delo ter ga končalo s pomorno zmago. V istem delu je napisan tudi pozdrav Nj. Vel. Kraljici in Cesarici Heleni za njen rojstni dan dne 8. januarja, ki še tesneje združuje italijansko ženstvo z vzvišeno vladarico, v kateri so posebite vse lepe lastnosti Savojske vladarske hiše in ki sama daje vzgled stalne skrbi in naklonjenosti za vse tiste, ki so pomoči in podpore potrebni. To številko, kakor vse ostale dosedaj, objavlja še zanimivo drugo čtivo, krase tudi lepe slike s proslavo fašistične Befane, ko sta Ekscelenci Grazioli in armadni poveljnik Gambera pobitela med člane G. I. L. L. A. in vojnškega Dopolavora ter razdeljevala razna darila.

Člani upravnega sveta

Fašističnega avtonomnega zavoda za ljudske stanovanjske hiše

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino odloča:

Za člane upravnega sveta Fašističnega avtonomnega zavoda za ljudske stanovanjske hiše Ljubljanske pokrajine se imenujejo tele osebe: Cav. uff. rag. Franco Bullo in com. ing. Aldo Farina v zastopstvu Visokega komisariata; ing. Piero Carra, predlagan po Zvezi bojevniskih fašistov;

podžupan com. dr. Salvatore Tranchida, predlagan po ljubljanskem županu; dr. Ivan Kosič predlagan sporazumno po Pokojniškem zavodu za nameščence in po Zavodu za socialno zavarovanje v Ljubljani, in dr. Vlado Valenčič, predlagan sporazumno po Hranilnici Ljubljanske pokrajine in Poštni hranilnici v Ljubljani.

S Štajerskega

Nova grobovi. V Mariboru so umrli: 40 letni vinčar Anton Kušar iz Zgornje Bistrice, kovačeva hči Gizela Simončičeva od Sv. Marjete pri Pensoici, Mihael Adam iz taborišča na Tezmem, delavčeva hčerka Jožefa Fricova iz Hoč. 44 letna delavčeva žena Marija Coklova in 80 letni upokojeni profesor verouka magistr. Ivan Vreže. Bil je ugleđen svečeniški lavantinski škofije in ga imajo v lepem spominu mnogi mariborski štjaki. V starosti 21 let sta umrla v Celju Polona Bendlova-Ellerjeva, doma s Tirolskega, in 11 letni trgovčev sinček Heinz Jakowitsch, čigar oče je na fronti. Na Teharju pa je umrla 72 letna železničarjeva vdova Ana Košarjeva, ki je zapustila dva sina, 2 hčerki in štirih krog sorodstva.

Pesnik Pavel Keller je prišel na Spodnje Štajersko čitat svoje pesmi. Včerajšnja nedeljo je čital v gimnazijski dvorani v Mariboru, danes pa v Nemškem domu v Celju. Keller se je rodil 11. januarja 1907 v Radgoni in ga štejejo med značilne zastopnike štajerskega bistva.

Nemški državni prijavni red je bil s 1. januarjem uveden tudi na Spodnjem Štajerskem.

Žila na 10 posestvih za svoje mestne davčnice, ki so jih bili ostali dolžni dotični lastniki. Te neplačane mestne davčnice znašajo skupno 5.889 lir, najmanjša mestna davčina je znašala 72 lir.

Vdor mrzlega vala v naše kraje

Liubljana, 11. januarja.

V soboto je v naših krajih zavalovil po poprejšnjem sneženju mraz, ki je bil sprva zmeren, a je kmalu pritisnil s hujšo močjo. V soboto zjutraj je toplomer pokazal že zmeren mrazek - 5,6°C, a v nedeljo je to močno zaskrpal, tako da je bil dosežen jutranji minimum - 18°C, bilo pa je ponekod na Barju celo nad -20°C. Nastopili so sicer lepi, suhi in jasni januarsko-zimski dnevi. Smo brez nadležne megle Viada jasnjina. Sonce že zgodaj posije nad Ljubljano, ki se nato čez dan kopije v zimskih sončnih žarkih.

Podnevi zavladava veselo športno življenje na drsališču pod Cekinovim gradom, kjer nastopa takole ob opoldanskih urah simpatična Sonja Palmotova ter izvaja svojo čudovito drsalsko umetnost. Po Golovcu in v Livolju se nekadina marljivo sanki. Nekateri dečki so nekoliko nepredvidni in ni čudno, da se primeri pri sanjkanju tu in tam tudi kakšna manjša ali večja nesreča. Že več dečkov se je pri sanjkanju poškodovalo, nekateri so si zlomili celo roko ali nogo.

Mraz davi še ni odnehal. Bilo je nekaj nad

-18°C mraza. Po Herschlovm vremenskem ključu bo mrzlo stanovitno vreme trajalo še nekaj dni tja do 14. t. m., nakar bo dva dni oblačno in Henschlovi napoveduje za nedeljo, ko bo godoval sv. Anton puščavnik, sneg. V sredo, 13. t. m. ob 8.48 bo lunina sprememba, nastopi prvi krajec. V soboto je bilo prav zanimivo nočno zvezdno nebo. Zvečer se je videla luna, kako je bila svetla in oba konca sta bila navpično obrnjena. Star Henschlov izrek naglašuje glede vremena, da je vreme toliko bolj slabo, kolikor bližje poldnevju se izvrši lunina mena. V sredo bo torej še primeroma blizu poldnevju lunina sprememba in torej lahko računamo v teh dneh na slabše vreme.

Že pretekli teden se je začela pivovarna »Unions« zalagati z ledom. Na velikem tovornem avtu ga vozijo v tovarno. Pa tudi kmetje na nizkih sanah ga pripeljejo na stote in stote. Pod Sišenskim hribom ob Večnji poti vsako leto kmetje napeljejo na travnike vodo in napravljajo led, ki ga nato sekajo in spravljajo v denar. Tam je sedaj prav živahno. Led pa sekajo tudi po raznih jamah, kjer so poprej kopali ilovico za opeko.

S. S. VAN DINE:

Skrivnostni tekač

Kriminalni roman

»No torej, kakšnega mnenja je zdravnik?« je vprašal in kar padel na stol. »Mislil, da ni nobenih dvomov o tem, da se je Pardee sam usmrtil.« »Čemu pa se toliko zanimate za to?« je vprašal Vance. »Tako... vedel bi rad. Tako žudne stvari se dogajajo tu v tej hiši!« »Da, res čudno... A bodite vendar mirni. Zdravnik ni ugotovil ničesar takšnega, da bi človek lahko mislil na kaj drugega kot na samomor. Toda, kaj sem že hotel reči... ste na Pardeecu snoči opazili kaj takšnega, iz česar bi se dalo sklepati, da bo storil ta žalostni korak?« »Arnesson je malo pomislil, nato pa odgovoril: »Težko je odgovoriti na vaše vprašanje. Gotovo je, da ni bil nikdar preveč vesel in živahen človek... A naj že be tako ali drugače, zdaj je mrtev. In kakšen smisel naj ima poizvedovanje o tem?« »Res je, kakšen smisel naj ima? A povejte mi vendar še to, kako bi označili ta novi dogodek v vašem slovitnem matematičnem obrazcu?« »Kot člen, iz katerega je mogoče poiskati neznanke. Enačba je rešena.«

Kljub takšnemu odgovoru je bil Arnesson le videti zbehan. »Ne razumem pa,« je pripomnil, čemu je za svoj samomor izbral prav to našo dvorano za sestanke. Toliko prostora je imel v svoji hiši! »Doma morda ni imel na razpolago samokresa... Toda, dovolite, gospod narednik bi rad videl, če bo gospodična prepoznala samokres, ki ga je mrtev Pardee držal v roki...« »Kaj lahko. Kje pa je zdaj tisti samokres?« »Ko mu ga je Heath dal, je Arnesson takoj odšel iz sobe. »Povprašajte jo tudi, če so bile v dvorani za sestanke tudi igralne karte,« je zaklical za njim Vance. »Cez nekaj minut se je Arnesson vrnil ter nam povedal, da je gospodična natančno prepoznala samokres. Glede igralnih kart (iz njih je bil namreč narejen tisti papirnati grad) pa je dejala, da je bil v omari za potrebnitve nek zavitek in da je Pardee vodil zanj. V salon je prišel dr. Doremus in znova potrdil, kar nam je bil povedal že prej, namreč, da se je Pardee res sam usmrtil.« V svojem poročilu bom

stvar natančneje pojasnil.« Je dejal. »Res je, da so mnogi samomorji vporizorne komedije, a v tem našem primeru ne more biti nobenega dvoma, da gre res za samomor.« Markham je očitno kazal svoje zadovoljstvo in pripomnil: »Pardeejev samomor potrjuje, kakor sem vam že dejal, številne naše domneve. Z njim se na dosleden način končuje žalostna Tekočeva drama.« Zazdela se mu je, kakor da se mu je odvalilo težko breme. »Gospod narednik,« je nato nadaljeval, »nadzorujete prevoz trupla v anatomsko dvorano. Poslijte pa mi svoje poročilo pozneje v klub. Hvala Bogu, da je danes nedelja! Človek vsaj lahko priđe malo do sape!« Zvečer smo se vsi trije, Markham, Vance in jaz sešli v sobi za kadilce v klubu. Heath nas je zapustil malo prej, po razgovoru z Markhamom glede besedila uradnega poročila, ki naj bi bilo objavljeno v časopisju obenem z naznanilom o Pardejevi smrti. Teza razgovora se Vance ni udeleževal. Njegovo vedenje je razodevalo neko negotovost, skoraj vznemirjenje, kar sem opazil že ves dan. Ko je Heath odšel, je končno le spregovoril ter izrazil Markhamu dvome, ki so vznemirjali njegovo duševnost. »O tem pač ne morem biti prepričan, Markham. Stvar je le malo preveč otroško logična. Pardee naj bi bil tožev tisti Tekoč?« Beži no, beži! Če je bil res, potem se boš pač strinjaš z mano, če ti rečem, da njegov način, kako je izginil s pozornice, ni bil rav-

no... kako bi se izrazil... gosposki. Rekel bi, da je le malo preveč preprosto, če kdo joka in da se to gotovo ne spodobi za človeka, ki je zagrešil nam vsem znane zločine.« Markham je prebledel. »Če se ne motim, si ti sam opozoril na to, kako vse okoliščine teh različnih zločinov popolnoma odgovarjajo Pardejevi otroški miselnosti in da so prave norosti.« »Imaš prav, toda še vedno vztrajam pri svoji trditvi glede poti, ki si jo je Tekoč (če je bil Tekoč Pardee)... kako naj rečem... preveč hitro izbral, da naredi konec svojemu mrtvaškemu plesu. Skratka, pri tem samomoru ne vidim nobene doslednosti in se mi zdi sumljivo, da le kaj.« »Priznal boš, da že sama Pardejeva duševnost opravičuje domnevo, da gre za samomor.« »Gotovo. Samomor sam po sebi si je kaj lahko razložiti, ni pa tako lahko razložiti zločinskih umorov.« »Kaj pa tekma z Robinom za Belline lepe oči?« »Da, in zločin nad Spriggom?« »Ta bo ostal vedno nepojasnjen.« Vance je zmajal z glavo. »Ne moremo najti toliko različnih razlogov, kolikor je bilo zločinov. Vsi imajo isti vzrok, ki je strašen.« Markham je postajal nestrpen. »Če je tako, kakor ti praviš, poiem smo se znašli v slepi ulici...« »Da, čisto točno, znašli smo se v slepi ulici škoda, zares škoda. Sicer slepa ulica poltjaki kaj prav pride! A zapomni si, kar ti bom povedal: Pardejeva smrt je samo člen v verigi zločinov. Kakšen pa je ta člen, še ni znano.« Markham si je vzel cigaro iz ust in pogledal Vanceja v oči. »Mar še dvomiš v Pardejev samomor?« Vance je nekoliko pomislil, preden je odgovoril: »Rad bi natančneje vedel, kakaj se je papirnati grad podrl, čim sem se komaj dotaknil roba mize...« »Bog ve?« »...dočim se ni podrl takrat, ko je Pardee po samomoru prijel z glavo in rokami na mizo. Ta udarec je moral biti na vsak način neprimerno močnejši kakor pa tisti moj varen dotik.« Markham si je skušal to razložiti, a že mu je šinila v glavo misel, ob kateri se je zdrnil. »Mi hočeš morda vsiliti misel,« je vprašal, »da je bil tisti grad iz igralnih kart narejen šele po Pardejevi smrti?« Vance je cmoknil z jezikom. »E, vsiljujem ti pa prav ničesar ne. Samo svoje mnenje povem.«

XXII. poglavje

Presenetljivo odkritje

Ponedeljek, 23. aprila ob 20.30.

Poteklo je osem dni. Druckerja so skoraj skrivaj pokopali in se je njegovega pogreba udeležilo poleg Dillarjev in Arnessona samo še nekaj študentov in profesorjev z vseučilišča, ki so prišli izkazati zadnjo čast dijaku, katerega so vsi visoko spoštovali.

ČAROVNIČINA

TOMAŽIČ BERANEK

31.

Ko mu je čarovnica naložila drugo delo, mu je izročila še leseno motiko, češ, zdaj pa le pokaži, kaj znaš in zmores ter ga takoj zapustila.

Grofič se je dela takoj lotil, a zamahnil je le enkrat samkrat, ker lesena motika se mu je zasadila ob prvi korenini, toporišče pa se je večkrat prelomilo kot bi bilo iz same slame.

32.

Dečko spet ves žalosten sede na štor in se bridko razjoče nad svojo nesrečo in žalostno usodo.

Čarovničina hči pa mu je zopet kot prvega dne prinesla južno ter ga zaskrbljeno vprašala:

»Bratec moj, čemu jokaš?«
»Kako ne bi jokal? Naloženo mi je bilo drugo delo, a lesena motika se mi je že ob prvem zamahu zdrobila in zlomila!«

Livorno in Torino po 21 točk

Torino dobil obe točki, Livorno pa samo eno — Genova in Venezia poraženi — Triestina je v Rimu odpravila državnega prvaka

Včerajšnje 15. kolo državnega nogometnega prvenstva je za nami. Bilo je mnogo zanimanja, igrišča so bila dobro obiskana, tekme vroče in precej presenečenj je tudi bilo. Nekatere tekme so se končale zelo nepričakovano in so marsikaj spremenile v prvenstveni tabelici; spremenile vsaj do prihodnjega kola. — Če začetno kar pri prvem paru, ki je včeraj imel tekmo na sporedu, med Atalanto in Lazijem, smo doživeli majhno presenečenje. Zmagali so domačini iz Bergama in gladko odpravili rimski Lazio z dvema goloma razlike. Izguba obeh točk bo Lazio težko prizadela, saj se vsaka točka zelo, zelo poza. Škoda za Lazio, ki je kazal, da se bo po zadnjih uspehih le prirnil k vodečim. — V srečanju med Bologno in Livorno ni bilo posebnih težav. Zmagali so oni iz Bologne in odpravili domačine na lastnem igrišču kar s šestimi goli razlike. Ta rezultat je bil včeraj tudi največji, vendar pa je le previsoko izražen, saj so domačini igrali precej boljše kot pa kažejo številke. — Torino se je postavil, kar mu v ostalem tudi ni bilo težko, in je moštvo iz Barija porazil. S to zmago si je pripisal spet dve nadaljnji točki in tako dohitel vodilni Livorno, ki je moral sebi v prid privedati le polovičen uspeh, to je eno samo točko, v borbi z Milanom na milanskih tleh. Ta polovičen uspeh je Livornu v toliko škodil, da ga je dohitel Torino in bosta zdaj za teden dni počivala na prvem mestu. — Po tekmah, ki sta jih odigrala Livorno in Torino, bi se čisto lahko včeraj dogodilo, da bi oba prehitel tretji — to je Juventus. To bi mu lahko uspelo, le če bi namerstvo polovičnega uspeha v nastopu proti Vicenzi spravil celo skupček. — Vicenza se je zelo postavila in je nevarnemu Juventusu izrgala kar celo točko, čeprav je Vi-

cenza moštvo, ki sedi na koncu tabele. — Veneziji ni doma uspelo, da bi preprečila zmago gostujočim Ambrosiani. Morali so oditi poraženi z igrišča. — Presenečenje sta nam pripravila tudi naslednja dva para: Fiorentina: Genova in Triestina: Roma. Fiorentina je namreč doma odpravila nevarno Genovo. Fiorentini sta obe točki zelo prav prišli. — Največje presenečenje pa je športnim prijateljem pripravila Triestina, ki je včeraj zmagala sredi cesarskega Rima. Državnega prvaka Romo je odpravila s popolnim uspehom. To je obenem prva dobljena tekma za Triestino v letošnji nogometni sezoni, v celem nizu neodločenih iger in nekaj porazov. Z včerajšnjima dobljenima točkama se je Triestina le malo odmaknila od nevarnega repka na koncu tabele.

Podrobni rezultati so bili naslednji:

- Bergamo: Atalanta: Lazio 2:0,
- Genova: Bologna: Liguria 7:1,
- Torino: Torino: Bari 3:0,
- Venezia: Ambrosiana: Venezia 2:0,
- Milano: Milano: Livorno 1:1,
- Vicenza: Vicenza: Juventus 0:0,
- Firenze: Fiorentina: Genova 3:2,
- Roma: Triestina: Roma 2:1.

Vrstni red po točkah: Torino, Livorno 21, Juventus 20, Ambrosiana 19, Bologna, Lazio, Fiorentina, Atalanta 16, Genova, Milano 15, Roma, Bari 12, Liguria, Triestina 11, Venezia 9 in Vicenza 8. V tej razpredelnici pa še ni všteta neodigrana tekma med Romo in Livorno, ki jo morata obe moštvi še odigrati.

Tudi v B razredu dva vodita Padova izgubila obe točki Napoli komaj zmagal

Tudi v B razredu so bile vse tekme na sporedu. Po včerajšnjih srečanjih si delita prvo mesto Spezia in Pro Patria. Obe moštvi si bosta zdaj že drugi teden delali družično na vrhu tabele. Spezia je včeraj gladko odpravila Alessandrijo, prav tako pa tudi Pro Patria rimsko Mater. — Pisa je doma tudi zmagala nad Fanfallo in se s tem pridružila vodečima, toda dve točki ima manj. — Napoli je po zadnjenedeljskem neuspehu včeraj svoj neuspeh malo popravil z zmago nad Brescio. Tekma je bila vroča in so jo Neapolitanci dobili z veliko težavo. — Udinese je izgubila obe točki v Cremonii. — Lepo zmago je napisal sebi v prid Palermo, ki je odpravil stremičo Pescara. — Sila grenak poraz je morala včeraj spravi Padova, ko jo je porazila Novara. Škoda za Padovo, ki je za letos tako lepo obetala. Modena in Anconitana sta spravili po eno točko.

Včerajšnji izidi:

- Cremona: Cremonese: Udinese 1:0,
- Savona: Savona: Siena 3:2,
- Palermo: Palermo: Pescara 1:0,
- Pisa: Pisa: Fanfallo 2:1,
- Busto Arsizio: Pro Patria: Mater 3:0,
- Novara: Novara: Padova 2:0,
- Alessandria: Spezia: Alessandria 3:0,
- Modena: Modena: Anconitana 1:1,
- Napoli: Napoli: Brescia 2:1.

Vrstni red po točkah: Spezia, Pro Patria 21, Pisa 19, Napoli, Brescia 18, Modena, Padova, Anconitana, Cremonese 16, Novara 15, Fanfallo 14, Udinese, Palermo 13, Alessandria 12, Mater, Savona 11, Pescara in Siena 10. — Tu še ni upoštevana neodigrana tekma med Pescara in Siena.

Športne vesti

Včeraj je bila v Zagrebu odigrana table teniška tekma med Haškom in Uranijo, v kateri je Mo za to, katero moštvo si bo priborilo naslov jesenskega prvaka v tej športni panogi. Zmagala je Uranija, ki je Haška odpravila kar s 5:0. Za Uranijo so igrali: Kosi, Blažič in Crnić; za Haško pa: Dolinar, Marinko in Prohaska. To tekmo navajamo, ker srečamo nekatera znana imena.

Znani mednarodni madžarski plavač Tathor letošnje leto ne bo mogel nastopiti na doma-

Ljubljana

Obvestila

Nocojšnji V. simfonični koncert pod vodstvom Draga Marija Biljanta se bo začel točno ob pol 7 v veliki uniojski dvorani. — Spored je naslednji: 1. Corelli: Concerto grosso za godalni orkester in tri soliste (Karlo Rupel, Leon Pfeifer in Cenek Sedlbauer); 2. Čajkovski: Peta simfonija; 3. Adamič: Scherzo. Posebno opozarjamo na točni začetek. Podrobni spored se dobi v Knjižarni Glasbene Matice. Pred koncertom pa pri večerni blagajni in pri biljeterjih.

Važno opozorilo za hišne lastnike! Vsi oni lastniki hiš, ki imajo iz katerega koli vzroka prazna stanovanja ali lokale na dan 1. januarja 1945-XXI se opozarjajo, da prijavijo v smislu čl. 40 zak. o nep. davkih prazno stanje najkasneje do 14. januarja 1945-XXI. — Kdor ne vloži prijave v tem roku, bo izvršen odpis zgradarine zaradi praznega stanja šele od dne, ko bo davčna uprava prejela prijavo. — Prijavo kolkovano s 4 L je oddati pri davčni upravi.

Dodatne živilske nakaznice za težake za mesec januar bo mestni preskrbovalni urad začel deliti po številkah potrdil tako, da pridejo v torek 12. t. m. na vrsto potrdila s številkami 1 do 100, v sredo 13. t. m. številka 101 do 200, v četrtek 14. t. m. številke 201 do 300, v petek 15. t. m. številke 301 do 400, v soboto 16. t. m. številke 401 do 500, v ponedeljek 18. t. m. številke 501 do 700 in v torek 19. t. m. številke 701 do 900. Dne 20. januarja začne urad sprejemati reklamacije. Opozarjamo, da bodo upravičenci dobili nakaznice samo s potrdilom, obenem pa opominjamo podjetja, naj vrnejo decembrski seznam številka III. Urad bo v ta namen posloval vsak dan od 8. do 12. in od 15. do 18. ure.

Samo še ta mesec lahko kupite

KERAMIČNE IZDELKE!

pozneje bo prodaja po odredbi Via. Kom. ustavljena

vaze, kipe, pepelnike, svečnike, plakete, servise itd.

V PAPIRNICI

LJUDSKE KNJIGARNE

Pred škofijo 5 m v podružnici

NIČMAN

na Miklošičevi cesti 5

Pohitite!

Preskrba z drvmi. Ker so nekateri trgovci brez drva, sponača mestni preskrbovalni urad, da si upravičenci, ki so se naznanili pri teh trgovcih, lahko nabavijo zagana drva na mestni pristavi v Povšetovi ulici 12 ali na športnem prostoru SK »Ljubljana« na Ciril-Metodovi cesti. Mestni preskrbovalni urad poziva vse trgovce s kurivom, ki drva nimajo ali pa si jih iz skladišč mestnega preskrbovalnega urada ne nameravajo nabaviti, naj takoj predložijo sezname upravičencev za prejem drva za čas od 1. oktobra do 31. decembra l. l. in sicer kar na mestni pristavi, kamor naj pridejo po drva tudi oni, ki drva za dobo od 1. oktobra do 31. decembra l. l. še niso prevzeli. Na nakaznice za kurivo, torej za čas od 1. januarja do 31. marca t. l. pa lahko potrošniki dobe tudi zagana drva razen v skladišču na mestni pristavi tudi še na športnem prostoru SK »Ljubljana«. One upravičence, ki še niso prevzeli drva za dobo od 1. oktobra do 31. decembra l. l., pa mestni preskrbovalni urad obvešča, da jih lahko dobe tudi še od 10. januarja dalje.

ih in mednarodnih tekmah, ker je bil poklican k vojakom.

Tudi Madžari so sestavili za preteklo leto rang listo svojih najboljših teniških igralcev. Ta izgleda takole: Asboth, Szigety, Garoby, Dallos L., Dallos I. itd.

Ta teden, dan še ni točno določen, bodo v Zagrebu imeli lepo hokejsko tekmo. Proti zagrebški mestni hokejski reprezentanci bo nastopilo znano moštvo KAC-a iz Celovca. Gotovo je, da Hrvati proti njim ne bodo uspeli. Letošnje leto bodo odigrali tudi tile dve mednarodni tekmi: Madžarska: Švica v Curihu in pa Švedska: Nemčija v Stockholmu.

V »Slovenčevi knjižnici« je izšla nova knjiga

Dom med goricami

ki jo je napisal mladi pisatelj JOŽE KRIVEC

Kupujte to lepo izvorno delo, z ilustracijami in v opremi akad. slikarja Franca Miheliča. Dobite jo po vseh knjižarnah in trafikah!

Iz nje diha življenje preprostih in marsikomu nepoznatih haloskih ljudi.

DVE SIROTI

Grofu se je zdelo, da njegovi možgani ne morejo prenesti vse to obilice presenečenj. Vse skupaj se mu je zdelo blazno. Spričo te njegove bolesti, je Roger začutil, da je iz njegovega srca splahnela vsa jeza. Rad bi strica potolažil, toda njegov obup je bil prehud.

Po kratkem molku je grof majaje se vetal, prijel svojega nečaka pod roko in mu rekel:

»Tukaj... se ne da nič več storiti.«

Šla sta ven in se usmerila proti salonu, kjer sta pustila zdravnik.

Grofica je spet prišla do zavesti. Cim je zagledala svojega moža, ki je vstopil, so se njene oči proseče obrnile vanj. Razumel jo je, zbral vse sile ter ji z očetovskim glasom rekel:

»Ostali bosta, draga moja.«

Obračajoč se na Rogerja, je dejal:

»Lahko greste in me počakate v moji delovni sobi. Cez kratek čas bova govorila o vaši zvezi in o tistem, kar bi rad, da bi vi storili, da bi si zaslužili to srečo.«

Mladenič je mislil, da je slabo razumel, toda iz stričevega pogleda je razbral nasvet, naj odide.

Grof se je čutil utrujenega, toda hotel je dokončati tisto, kar je kanil storiti, prijel je za roko Luizo in jo postavil pred

Diano rekoč, da je storil zdravnik prav in dobro, ko je mislil na tiste, ki naj bi sprejeli k sebi deklico kot »lastno hčerko.«

Grofica je planila na noge in oči zapčila v možovo lice.

»Vi veste?«

»In hočem pozabiti!« je zamrmral de Linières.

Diana ga je prijala za roko in jo strastno poljubovala.

Potem so sklenili, da bo zdravnik Herbert vzel s seboj Henrika. Luiza pa se bo naselila v hiši grofa de Linièresa.

Luiza kar ni mogla verjeti temu, kar je slišala, in njeno veselje je priklopelo do vrhuna, ko ji je dobri zdravnik obljubil, da se bo takoj začelo zdravljenje, ki naj bi ji povrnilo vid.

Grof je spričo tega silnega veselja začutil, da se njegovo srce spel ogreva in se ni mogel nič več upirati.

»Dragi doktor,« je rekel, »pogovorita se z grofico o načinu, kako se bosta deklici lahko kmalu spet videli tukaj ali pa kje drugje...!«

In odšel je.

V.

Roger je v delovni sobi čakal grofa. Cim je vstopil, je načelnik začel:

»Vitez, vi ne verjamete, da hočem jaz držati svojo besedo, ki sem jo bil malo prej dal, da bom privolil v vašo zvezo z deklico, ki ste si jo izbrali. Prijaham sem, da bi vam povedal, da bom držal svojo besedo, toda rad bi povedal tudi svoje pogoje. Ne bi rad, da bi vaš zakon dal povod za govoric, ki jih vi ne bi lahko prenašali in katere bi utegnile povzročiti dvoboje. Nak, tega nočem. Imate že pre-

več nasprotnikov, ker ste si s svojim odporom zapravili kraljevo naklonjenost. Rad bi, da bi vas, potem ko boste poročili svojo podoželanost, vsi občudovali in spoštovali in zato sem sklenil...«

»Kaj ste sklenili?«

»Sklenil sem prositi markiza Lafayetta, da vas bo vzel s seboj v Ameriko. On bo odpotoval tja borit se za ameriško neodvisnost skupaj z Washingtonovo vojsko in prepričan sem, da me ne bo zavrnil. Če ga bom prosil, naj poveljstvo enega izmed polkov poveri vam.«

Grof de Linières je govoril kar naprej, ne da bi ga Roger prekinil. Mladenič je pazljivo poslušal vse, kar mi je načelnik pripovedoval in začutil zanj pravo občudovanje.

Smatral je, da je mišljenje glavarja njegove družine opravično in trezno in zato ga ni pustil dolgo čakati na svoj odgovor.

»Groi, sprejemam. Cetudi se s tega pohoda morebiti ne bom vrnil več živ, vendar vseno sprejemam. Le za eno stvar še prosim... Rad bi videl tisto, ki jo ljubim, in katero bom zapustil, ko bom odšel na lov za slavo.«

»Več kot pravico imate do tistega, za kar prosite, in prav tako rade volje dam svoj pristanek. Henrika je pri zdravniku Hebertu in lahko greste v njegovo hišo. Sedaj vas odpuščam, Roger, in upam, da se bova še videla. Bodite vredni imena, ki ga nosite, in spomnite se kdaj name!«

Ko je izgovoril te zadnje besede, je grof de Linières razprostrl roki in mla-

denič je planil k njemu in prijateljsko sta se objela.

Ko je vitez odšel, je načelnik stopil proti grofici in odajam. Komaj pa je odprl vrata, je presenečen obstal. Diana je sedela v naslonjaču, ob njenih nogah pa je stala Luiza, z obrazom obrnjena proti svoji dobrotnici.

Ko je grofica zagledala moža, je naredila kretinjo, kakor bi se hotela dvigniti, toda mož je hitro stopil k njej in ji tega ni dovolil.

»Nikar mi ne odrekajte pogleda na ta lep prizor, Diana!«

»Se nekaj manjka pri tem prizoru, gospod,« je odvrnila Diana in ga ljubeznivo pogledala. »Manjkate vi!«

In prijala ga je za roko in ga posadila zraven sebe.

Luiza je slišala ta razgovor in spoznala, kdo je bil novi dolec. Obrnila se je proti njemu, okrenila k njemu svoje ugaše oči in rekla:

»Moj dobrotnik, v tem trenutku mi je silno hudo, da sem slepa, ker mi ni dano, da bi vas videla!«

»Ubogo deklet!« Te besede so grofa močno ganile in njegova roka se je srečala z Dianino roko na dekletovem čelu.

xxx

Cim je zapustil Linièresovo palačo, je Roger mahnil proti hiši zdravnika Herberta. Slednji ga je vlnudno sprejel, in ko mu je Roger razložil cilj svojega obiska, je dal poklicati Henrika.

Ko je deklica zagledala mladeniča z zdravnikom, je zaskrbljena obstala in pričakovala, kaj ji bo vitez rekel.

Neverjetne sposobnosti japonskega vojaka

Nima nobenih posebnih zahtev, je silno zmeren in izredno mnogo zdrži, rajši pa gre v smrt kakor v ujetništvo

Buenos Aires, 10. jan. s. Severnoameriški generalstabin polkovnik Warran J. Clear je v listu »Infantry Journal« napisal zanimiv članek o neverjetnih sposobnostih japonskega vojaka ter med drugim pravi, da Združene države ne bi smele podcenjevati sile naroda, kakršen je japonski.

Clear, ki je štiri leta živel na Japonskem, je za generalom Pershingom že drugi ameriški častnik, ki so mu Japonci dovolili podrobno se seznaniti z njihovimi vojaškimi ustanovami. V svojem članku najprej poudarja, da japonski vojak nima nobenih zahtev. Ne samo, da je silno zmeren v jedi in pijači — piše Clear — pač pa ima tudi velike telesne sposobnosti. Za japonskega vojaka je nekaj čisto vsakdanjega, če mora v 24 urah narediti peš 30 milj (okrog 40 km) poti. Pri velikih vojaških vajah na Japonskem je imel priložnost videti na lasne oči, česa je japonski vojak zmožen. V 72 urah (le štiri ure je bilo pri tem oddiha) je naredil pot 122 milj. Naravnost občudovanja vredno je, kako japonski vojak mirno gleda smrti v oči. Ameriški častniki te njegove mirnosti niti razumeti ne morejo.

Tudi v sedanji vojni ima japonski vojak rajši smrt, kakor pa da bi ga sovražnik ujel. Letalci, ki jih je ameriška mornarica sestrelila, so se rajši s svojimi letali vred potopili, kakor pa da bi se zagrabili za reševalne pasove, ki so jim jih vrgli v morje. V Batangu so se številni japonski vojaki nalašč vrgli v ogenj sovražnikovih strojne, da bi na ta način njihovi tovariši lahko točno ugotovili, kje je tisto sovražnikovo strojniško gnezdo. Nekje drugod je sovražnik naskočil in zavzel neko japonsko postojanko, kjer se je borilo 500 japonskih vojakov. 350 jih je pri tem padlo v boju, ostalih 150 pa se je rešilo ujetništva na ta način, da so se rajši vrgli čez visoko pečino in se ubili. To veliko pripravljenost na skrajno žrtve ja-

ponskega vojaka je treba pripisovati — piše ameriški častnik — veri japonskega vojaka v božanstvo svojega cesarja, v njegovo nezmotljivost in njegovo nepremagljivost.

Tak je torej naš sovražnik — piše polkovnik Clear — in prav bi bilo, če bi se od njega čim več naučili. Svoja izvajanja Clear končuje z besedami japonskega generala Sadao Arakija, ki ga imenuje »zlega duha Japonske«: »Poznatni samega sebe in sovražnika, to je tista tajnost, ki prinaša zmago!«

Iznajditelj »smrtnih žarkov« in »pesnik elektrike«

Nikola Tesla umri

Iz New Yorka je prispelo kratko poročilo, da je tam umrl svetovno znani fizik in veliki iznajditelj zlasti na polju radiotehnike Nikola Tesla. Dočkal je visoko starost 87 let. Po rodu je bil Hrvat. Po njegovi lastni izjavi je l. 1934 izumil med drugim tudi tako imenovane »smrtno žarke«, s katerimi da je mogoče v zraku onesposobiti sovražnikova letala, če prilete v snop teh žarkov. Nikola Tesla je bil velik pionir radijske telegrafije in je vseh njegovih izumov okrog 700. Bil je sodelavec slovitega Edisona. Nekateri so mu vzdeli priimek »pesnik elektrike«.

Na 1800 načinov naj bi bilo mogoče ozdraviti raka

Deset nasvetov, ki služijo zdravim ljudem bolj za zabavo

Če pomislimo na tisoče in tisoče revežev, ki trpe na raku in ki so spričo dejstva, da zdravilska veda še ni našla uspešnega sredstva, s katerim bi bilo raka mogoče ozdraviti, prej ali slej obsojeni na smrt, pač težko verjamemo, da bi bilo to grdo bolezen mogoče ozdraviti kar na 1800 načinov, kakor pravi neko čudno zanimivo poročilo iz Amerike.

Bilo je pred sedanjo vojno. Neke ameriška »družba za nadzorstvo nad rakom« se je po časopisju obrnila na javnost, naj pove svoje mnenje o tem, kako se da raka najuspešneje ozdraviti. Odgovorilo je okrog 4000 ljudi, ki so dali skupno kar 1800 nasvetov za zanesljivo ozdravljenje ljudi, ki trpe na raku. Med temi nasveti so tudi ti-le:

1. Potresti meso, kjer človeka razjeda rak, s prahom na surovem maslu pečene žabe.
2. Položiti na rak-rano najprej živo krasačo, potem pa jo nadomestiti s takšno, ki je pravkar poginila.
3. Držati v roki živnega krta, dokler ne pogine, zakaj krt učinkuje na raka kot magnet.
4. Jestti slanike, a samo takšne, ki so brez gljiv.
5. Dati na rak-rano živga vodnega raka brez nog ter ga držati na rani toliko časa, da pogine, nato pa rano izžgati.
6. Spiti kozarec vode, v kateri so se kuhale zelene želve.

7. Zmešati jabolčne pečke s prašičjo krvjo ter s to zmesjo mazati tisto mesto, kjer ima človek raka.

8. Bolniku dati na obraz kakšno tako živo žival, ki je ne pozna.

9. Uporabljati zmes suhih fig in mleka.

10. Človek, ki se hoče obvarovati pred rakom, ne sme pisemskih znakov lepiti z jezikom. Zadnji nasvet velja torej le za tiste, ki raka še nimajo. Kako pa je z drugimi omenjenimi devetimi nasveti, si pa lahko sami mislite. Zadržuje, če pomislite, da tako svetujejo iznajdljivi Amerikanci.

Tudi živali in rastline imajo smisel za čas

Smisla za čas nima samo človek, temveč tudi živali in celo rastline. Znano je na primer, da se kanarček v kletki vsako jutro prebudi točno ob isti uri in da se tudi čez dan drži strogo svojega »dnevnege reda«. Naravnost klasičen zgled je potem na primer tudi neka ptica, ki jo imenujejo »man ersegler« in ki se v nekaterih nemških krajih pojavi vsako leto točno na dan 1. maja, seli pa se v vselej točno 1. avgusta, pa naj bo tedaj, ko tja prileti, ali potem, ko spet odleti, vreme kakršno koli.

Prirodoslovci so naredili poskuse tudi z rastlinami, če imajo res tudi te kaj smisla za čas. Ugotovili so, da pri nekaterih izmed njih, na primer pri grahu in fižolu listi »zaspe«, čeprav poletni čas še daleč ni pri kraju.

Enake poskuse so naredili tudi s čebelami, mravljami, osami in drugimi žuželkami, pri tem pa ugotovili, da pri njih smisel za čas ne zavisi od zunanjih pojavov, kakor na primer od svetlobe in vremena, temveč od notranjih psiholoških značilnosti.

Razmeroma največ tobaka požvečijo Norvežani

Norveška, ki ima komaj dobre tri milijone prebivalcev, je tista evropska dežela, ki porabi razmeroma največ žvečilnega tobaka in je tudi glede porabe tobaka za njuhance takoj za Švedsko kot prvo v Evropi. Leta 1939, t. j. v zadnjem letu, o katerem so na razpolago še zanesljivi podatki, je bilo pripravljene okrog 3 milijone kg tobaka, od katerega so ga porabili 1,110.000 kg

HENRIK SIENKIEWICZ

ROMAN V SLIKAH

177. V atriju sta mladi Nerva in Tulij Senecio razveseljevala cesarico z duhovitim pogovorom. Godca Terpnos in Diodor, ki ju je Neron še pred dobro uro hotel iz ljubosumnosti dati ubiti, sta ubirala strune na citrah. Neron je vstopil, pomignil lepemu grškemu dečku ter mu zašepetal nekaj na uho. Deček je izginil.

178. Cesar je sedel poleg Poppeje na razkošen stol, okrašen z želvovino, in čakal. Deček se je vrnil z zlato skrinjico ter pokleknil predenj. Neron je vzel iz skrinjice dragoceno ovratnico iz debelih opalov, jo pokazal cesarici in dejal: »Te dragotine so pač vredne večera, kakor sem ga doživel noč!«

»Lepskatajo se kakor zarja,« je odvrnila cesarica, misleč, da so dragulji namenjeni njej. Cesar se je poigraval z ovratnico, potem pa rekel: »Vincij, v mojem imenu oddaj to ovratnico mladi ilirski kraljici, s katero se moraš na mojo zapoved poročiti!«

za smotke, 1 milijon rezanega tobaka, 600.000 kg žvečilnega tobaka, 200.000 kg njuhance, 100.000 kg pa za cigarete, 80% vsega tobaka so Norvežani kupovali v Združenih ameriških državah, ostalih 20% pa v vzhodnih deželah.

V nasprotju s Finsko in Baltičkimi državami, kjer so po zgledu Švedske povsod uvedli državni monopol za tobak in tobakne izdelke, sta danska in norveška vlada vedno ostro nastopali proti monopolizaciji tobaka. Norveška, ki meri 322.000 štiri-rijskih kilometrov, ima zelo malo zemlje, ki bi jo bilo mogoče s pridom obdelovati. Norveške oblasti pa se v zadnjem času zelo prizadevajo, kako bi povečale površino za obdelovanje prikladne zemlje, saj je takšne dozaj res zelo malo, komaj kakšnih 5%. Če pa je na Norveškem poletno vreme, ki je precej mrzlo in deževno, prikladno za gojitev tobaka, je še vprašanje, ki ga bodo morali rešiti s poskusi. Takšna rešitev je še najbolj zanesljiva.

Suhe gobe in sveže pomaranče prodaja Gospodarska zveza v svojem skladišču na Bleiweisovi cesti 29.

HUDIČEV GEORGESAND BAJAR

(LA MAREAUDIABLE) Poslovenil K. N. 17

Nazadnje je zaslišal za sabo klopot konja, ki je dirjal za njim, in človek srednje starosti, zagorel, močan, na pol po mestno oblečen, mu je klicel, naj se ustavi. Germain še nikoli ni bil videl ormeauxskega kmeta. Toda iz togote porojen čut mu je mahoma povedal, da je on. Obrnil se je, ga meril od glave do nog in čakal, kaj mu bo povedal.

»Ali niste videli iti tod mimo petnajst- ali šestnajstletno dekle z majhnim fantkom?« je rekel kmet in se delal brezbriznega, čeprav je bil vidno razburjen.

»Kaj jima pa hočete?« je odgovoril Germain, ne da bi poskušal zakriti svojo jezo.

»Lahko bi vam rekel, da vas to nič ne briga, prijatelj! Ker pa nimam razlogov, da bi kaj prikrival, vam bom povedal, da je pastirica, ki sem jo najel za to leto, ne da bi jo poznal... Ko sem jo zagledal, se mi je zadela premlada in preslabotna za delo na kmetiji. Odslovil sem jo, ampak sem ji hotel povrniti stroške nje-nega kratkega potovanja, pa je jezna odšla, komaj da sem ji hrbet obrnil... Tako zelo se ji je mudilo, da je pozabila celo del svoje priljage in svojeje mošnjčka. Gotovo ni bogve kaj v njem, nekaj soldov najbrž, ker pa me je pot vodila ravno tod skozi, sem mislil, da bom še našel nanjo in ji izročil, kar je pozabila in kar ji dolgujem.«

Germain je bil preveč pošten, da bi ob tej zgodbi za hip ne obstal. Zdela se mu je, če že ne verjetna, pa vsaj mogoča. Zapičil je pogled v kmeta, ki je vzdrljal pogled, bodisi da je bil tako nesramen ali pa res pošten.

»Čistega vina hočem imeti,« si je rekel Germain. Zato je zadržal svoje ogorčenje in rekel:

»Dekle je od nas doma, poznam jo. Nekje tukaj mora biti... Pojdiva skupaj naprej... Gotovo jo bova našla.«

»Prav imate,« je rekel kmet »Pojdiva dalje... Ampak če je ne najdeva, do konca kolovoza, odneham... Jaz moram namreč proti Ardentesu.«

»Oh,« si je mislil Germain, »jaz te ne izpustim, pa čeprav bi moral štiri in dvajset ur capljati s teboj okoli Hudičevega bajerjate.«

»Počakajte!« je rekel Germain nenadoma in uprl pogled v hrastovo grmovje, ki je čudno migalo. »Hej, hej! Petrček, si ti, sinko moj?«

Otrok je spoznal glas svojega očeta. Planil je iz grmovja, poskočil kakor verveca, a ko je zagledal očeta v kmetovi družbi, se je ustavil kakor ukopan in v zadregi.

»Pridi, Petrček, prididi, jaz sem!« je vzkliknil Germain, pognal konja proti njemu in pred njim razjahal, da bi ga vzdignil v naročje. »Kje pa je Marička?«

»Tamle je, skriva se, ker se boji tega grdega črnega moža. Tudi jaz se ga bojim!«

»Ej, pomiri se, saj sem jaz tukaj... Marija! Marija! Jaz sem!« Marija je splezala izpod grmovja, in brž ko je zagledala Germaina, ki mu je kmet sledil za petami, je stekla in se vrgla Germainu v naročje. Oklenila se ga je kakor hči očeta in rekla:

»Ah, dobri Germain, vi me boste branili. Če sem pri vas, me ni več strah.«

Germaina je streslo. Pogledal je Marijo: bila je bleda, obleko ji je bilo raztrgalo trnje, ki je bila tekla skozenj, da bi prišla v goščavo, kakor košuta, ki jo preganjajo lovcii. A ne sramu ne obupa ni bilo na njenem obrazu.

»Tvoj gospodar bi rad govoril s teboj,« ji je rekel in kar naprej opazoval njen obraz.

»Moj gospodar?« je rekla ponosno. »Ta možki tam ni moj gospodar in nikoli ne bo!... Vi, Germain, ste moj gospodar. Hočem, da me odvedete s seboj... Zastonj bom pri vas služila!«

Kmet je bil stopil naprej in je hlinil nekakšno nepotrpežljivost. »Hej, mala!« je rekel. »Nekaj ste pozabili pri nas in vam zdajte vračat.«

»Se kaj, gospod,« je odgovorila Marička, »ničesar nisem pozabila in ničesar nimam terjati od vas.«

»Poslušajte no malo,« je nadaljeval Kmet, »jaz bi vam imel nekaj povedati!... Dajte no!... Ne bojte se!... Samo dve besedi...«

»Saj lahko na glas poveste... Nimam nobenih skrivnosti z vami.«

»Pa pridite vsaj po svoj denar!«

»Po svoj denar? Hvala Bogu, ničesar mi ne dolgujete!«

»Saj sem si koj mislil,« je rekel Germain poluglasno. Pa, nič za to, Marija. Naj ti no pove, kar ti ima povedati. Jaz bi namreč rad slišal. Mi boš potem povedala. Imam svoje razloge za to. Stopi k njegovemu konju. Ne izpustim te iz oči.«

Marija je stopila tri korake proti kmetu. Le-ta se je sklonil s sedla in ji rekel potihem:

»Mala, ná lep zlatnik zate! Molčala boš, razumeš? Rekel bom, da si se mi zdela preslabotna za delo na kmetiji... In s tem naj bo stvar opravljena... Bom že prišel te dci pri vas kaj mimo. In če boš molčala, ti bom še kaj dal... Sicer pa — če te bo pamet srečala, boš samo rekla. Odvedel te bom k sebi ali pa bova šla pod večer malo na sprehod po senožetih. Kaj pa bi si želela v dar?«

»Nate, gospod, dar, ki vam ga dajem jaz!« je odgovorila Marička na glas in mu zalučala zlatnik krepko v obraz. »Lepa hvala vam in kadar boste hodili kaj po našem koncu, vas prosim, da mi prej sporočite: vsi fantje iz naše vasj vam bodo prišli naproti, zakaj pri nas so gospodje, ki radi obletavajo revna dekleta, hudo v čišlih! Boste že videli, pričakali vas bodo.«